

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมออัลล์ฟาในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของประเทศไทย กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยด้านการสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล กับ ครอบครัว ชุมชน และ สังคม ผนวกกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยเลือกใช้แนวทางการศึกษาตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาเพื่อค้นหาพฤติกรรมการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมออัลล์ฟา เนื่องจากแนวทางการศึกษาตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา มองว่ามนุษย์จะรู้ดีในเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน โดยการรับรู้และเข้าใจความหมายในขณะที่มีสติสัมปชัญญะ แนวทางปรากฏการณ์วิทยานี้จะช่วยในการค้นหาคำอธิบายว่ามนุษย์ผ่านประสบการณ์ในชีวิตมาอย่างไรบ้าง และมีปรากฏการณ์ใดที่สะสมให้มนุษย์สร้างโลกของความจริงของตนเอง สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีนัดหมายกับกลุ่มตัวอย่าง ล่วงหน้า เพื่อเดินทางไปพบแล้วสัมภาษณ์ รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรม

3.2 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยเจาะจงเลือก มออัลล์ฟาที่เปลี่ยนจากการนับถือศาสนาพุทธมานับถือศาสนาอิสลาม โดยมิได้สนใจศาสนาอิสลามมาก่อน เมื่อมาพบคนที่เป็นมุสลิมจนเกิดความรักใคร่และต้องการที่จะแต่งงานด้วยจึงจำเป็นต้องเข้ารับศาสนาอิสลาม และเริ่มให้ความสนใจและศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการของศาสนาอิสลาม ดังนั้นผู้วิจัยเจาะจงคุณสมบัติของมออัลล์ฟาเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คนแบ่งเป็นชุมชนเมือง 12 คนและชุมชนชนบท 12 คน ดังนี้

3.2.1 เป็นมุอัลลัฟผู้เข้ารับอิสลามด้วยเหตุผลการสมรสกับชาวมุสลิมโดยไม่เคยสนใจศาสนาอิสลามมาก่อนเป็นคนไทยและอาศัยอยู่ในประเทศไทย

3.2.2 เป็นมุอัลลัฟที่มีอายุ ระหว่าง 15 – 45 ปี (ศาสนาอิสลามถือว่าอายุครบ 15 ปีเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ) ทั้งเพศชายและเพศหญิง เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุม ผู้วิจัยกำหนด ช่วงอายุดังนี้

อายุ 15 - 25 ปี จำนวน 8 คน

อายุ 26 - 35 ปี จำนวน 8 คน

อายุ 36 - 45 ปี จำนวน 8 คน

โดยในแต่ละช่วงอายุเป็นมุอัลลัฟอาศัยในชุมชนเมือง เพศชาย 2 คน เพศหญิง 2 คน และอาศัยในชุมชนชนบท เพศชาย 2 คน เพศหญิง 2 คน และการศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุของมุอัลลัฟ

3.2.3 เป็นมุอัลลัฟที่มีอายุการสมรสไม่เกิน 5 ปีในการเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยเก็บข้อมูล จากผู้ที่เป็นมุอัลลัฟด้วยตนเอง จากครอบครัวของมุอัลลัฟ รวมทั้งบุคคลอื่นที่รู้จักมุอัลลัฟซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ ครอบคลุมการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟกับบุคคลต่างๆ

3.3 การเลือกพื้นที่เพื่อการเก็บข้อมูล

ชุมชนเมือง หมายถึงเขตที่ประชากรอาศัยอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก มีการติดต่อและสื่อสารกันมาก อาณาเขตของการกระทำระหว่างกันกว้างมากกว่าในชนบท มีการติดต่อและมีความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิ (Secondary relation) ไม่มีความเป็นกันเอง ความสัมพันธ์คงอยู่เพียงระยะเวลาสั้น ๆ รูปแบบความสัมพันธ์มีความซับซ้อน ยุ่งยาก ผิดแผก และมีแบบแผน มีลักษณะการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ต่างคนต่างประกอบอาชีพของตนเอง และไม่ใช่อาชีพเกี่ยวเกษตรกรรม หรือ ปศุสัตว์ งานวิจัยนี้ ชุมชนเมืองหมายถึง กรุงเทพมหานคร

ชุมชนชนบท หมายถึง ส่วนที่อยู่นอกเขตเมืองหรือเขตเทศบาล มีประชากรที่เลี้ยงชีพด้วยการเกษตรกรรมหรือปศุสัตว์เป็นสำคัญ มีระเบียบสังคมที่สอดคล้องกับลักษณะชุมชนแบบหมู่บ้าน ตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มก้อน หรือกระจัดกระจายตามลักษณะภูมิประเทศหรือตามประเพณีนิยม มีการติดต่อและสื่อสารกันน้อยกว่าคนในเมือง มีการติดต่อและมีความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิ (Primary relation) ความสัมพันธ์จะเป็นแบบส่วนตัวง่าย ๆ แต่จริงใจ เรียบง่าย ไม่มีแบบแผน

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.4.1 การสัมภาษณ์เจาะลึก

ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขออนุญาตใช้การบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ ในระยะที่ไม่เป็นการรบกวนสมาธิผู้ถูกสัมภาษณ์ในขณะดำเนินการสัมภาษณ์ ทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดระหว่างการสัมภาษณ์ และ เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลที่ได้ ประกอบกับวิธีการสังเกตเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมและศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับ หลักการศาสนาอิสลาม การเข้ารับอิสลาม การสื่อสารอัตลักษณ์ การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และแนวคิดทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตมุสลิมในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 2 ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์และสังเกต กลุ่มตัวอย่าง ตามกรอบแนวคำถามการสัมภาษณ์ เพื่อได้มาซึ่งคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ถอดคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง สรุปทบทวนข้อมูลทั้งหมดที่ได้มา

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวความคิด ทฤษฎีที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

คำถามสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้จัดเตรียม คำถามหลักที่มีลักษณะปลายเปิด แนวคิดในการสัมภาษณ์ คือ ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้พูดหรือเล่าเรื่องราวการเข้ารับศาสนาอิสลามของตนเองอย่างเต็มที่ ตามที่ต้องการ และจะเริ่มการสัมภาษณ์ด้วยคำถามทั่วไปที่สร้างจะสร้างความคุ้นเคยและผ่อนคลาย ก่อนเริ่มคำถามหลักและอาจจะเพิ่มรายละเอียดหรือเพิ่มคำถาม ตามสถานการณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย อุปกรณ์บันทึกเสียง แบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์ กล้องถ่ายรูป

การทดสอบเครื่องมือ

หลังจากผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบเครื่องมือ เพื่อหาจุดบกพร่องที่ต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้แบบสัมภาษณ์สามารถใช้งานได้จริง และสามารถหาคำตอบให้กับปัญหาวินิจฉัยได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ลำดับขั้นตอนการทดสอบเครื่องมือมีรายละเอียดดังนี้

1) นำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิให้ตรวจทานแก้ไขในขั้นแรก

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองกับมูอัลลัฟที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องและนำไปปรับปรุงแก้ไขให้กระชับและรัดกุม จึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยหาคำตอบให้กับปัญหานำวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ก่อนการสัมภาษณ์จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยจะใช้วิธีการแยกประเด็นที่น่าสนใจเป็นหมวดหมู่ และนำมาวิเคราะห์ให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้สามารถตอบปัญหานำวิจัยได้ครอบคลุมที่สุด หลังจากนั้นนำผลการวิจัยไปเปรียบเทียบกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำเสนอไปเพื่อ อภิปรายและสรุปผล การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ส่วน

1) การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูอัลลัฟในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของไทย

2) การศึกษาปัญหาและวิธีการในการแก้ไขปัญหาคือความสัมพันธ์ระหว่างมูอัลลัฟกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และ สังคมเป็นในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูอัลลัฟ

3) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูอัลลัฟในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบทของไทย

3.4.2. การสังเกต

ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้วิจัยเข้าไปสังเกตในระหว่างการสัมภาษณ์ว่ามูอัลลัฟ มีพฤติกรรมปฏิบัติตนที่แสดงออกโดยสื่ออัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนหรือไม่ มูอัลลัฟมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่นการไปนมาซ (ละหมาด) ที่มีสยิดเนื่องในวันตรุษตามหลักของศาสนาอิสลาม หรือการช่วยทำอาหารในวันสำคัญทางศาสนาเพื่อนำไปแจกเพื่อนบ้านและที่มีสยิด หรือการไปร่วมงานสำคัญงานบุญต่างๆ มูอัลลัฟมีการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมอย่างไร การใช้ชีวิตประจำวัน การนมาซ (ละหมาด) การแต่งกาย การแต่งกายตามแบบอย่างของมูอัลลัฟทั้งอยู่ในชุมชนและนอกชุมชน

เป็นอย่างไร โดยการสังเกตว่าเมื่อมูฮัลล์ฟจะต้องออกไปข้างนอกบ้านมีการแต่งกายอย่างไร การทักทายของมูฮัลล์ฟกับชาวมุสลิมในชุมชนนั้นมูฮัลล์ฟมีการทักทายแบบมุสลิมหรือไม่ ภาษาที่มูฮัลล์ฟใช้ในการสื่อสารระหว่างมุสลิม มีการเปลี่ยนแปลงคำพูดในการใช้เรียกค่าน้ำตามการเรียกของมุสลิมหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่แท้จริงและสมบูรณ์ โดยข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสังเกตผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบในประเด็นการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูฮัลล์ฟตามแนวคิดทฤษฎีที่ได้กำหนดไว้

3.5 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 12 เดือน (กันยายน 2552 - สิงหาคม 2553) เพื่อศึกษาว่ามูฮัลล์ฟมีการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมอย่างไร โดยผู้วิจัยใช้ความรู้จักกับมุสลิมที่ผู้วิจัยคุ้นเคยกันมาก่อนเป็นผู้แนะนำให้รู้จักกับมูฮัลล์ฟและสร้างความคุ้นเคยกับมูฮัลล์ฟในชุมชนที่มูฮัลล์ฟอาศัยอยู่ในการเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

3.6 แนวทางในการนำเสนอผลการวิจัย จากปัญหาวินิจฉัย 3 ข้อประกอบด้วย

3.6.1 พฤติกรรมการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูฮัลล์ฟในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบทเป็นอย่างไรและอะไร คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูฮัลล์ฟ

3.6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างมูฮัลล์ฟกับบุคคลในครอบครัว ชุมชน และ สังคมเป็นอย่างไร มีปัญหาในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมหรือไม่อย่างไร และมีวิธีในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

3.6.3 พฤติกรรมการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูฮัลล์ฟในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบทมีความเหมือนหรือความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

ผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งเป็นบทต่อจากบทที่ 3 ดังนี้

ปัญหาวินิจฉัยที่ 1 ประกอบด้วย 2 บทคือ บทที่ 4 การเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูฮัลล์ฟในเขตชุมชนเมือง และ บทที่ 5 การเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมูฮัลล์ฟในเขตชุมชนชนบท

ปัญหานำวิจัยที่ 2 ได้แก่ บทที่ 6 ปัญหาและวิธีการในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมัลลัฟ

ปัญหานำวิจัยที่ 3 ได้แก่ บทที่ 7 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมและปัจจัยการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมัลลัฟ

ในส่วนของการอภิปรายผล ข้อเสนอ และข้อเสนอแนะผู้วิจัยนำเสนอไว้เป็นบทที่ 8 ของงานวิจัยชิ้นนี้

3.7 แนวทางการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล/ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระยะเวลาที่เข้ารับศาสนาอิสลาม/อายุการสมรส
- 1.4 ระดับการศึกษา
- 1.5 อาชีพ
- 1.6 ลักษณะครอบครัว (ทั้งครอบครัวตนเองและครอบครัว สามี-ภรรยา)
- 1.7 ลักษณะที่อยู่อาศัย (บ้านเดี่ยว/หมู่บ้าน/ชุมชน)

2. การเข้ารับอิสลามของมัลลัฟ

- 2.1 อธิบายกระบวนการเข้ารับอิสลามของคุณ
- 2.2 คุณเรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตแบบมุสลิมและสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมอย่างไร
- 2.3 ใครเป็นผู้ช่วยเหลือคุณมากที่สุดในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิม
- 2.4 อะไรเป็นสิ่งที่ช่วยเหลือคุณมากที่สุดในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิม
- 2.5 สิ่งใดที่ง่ายที่สุดหรือยากที่สุดในการปฏิบัติศาสนกิจของคุณ

3. ครอบครัวเดิมของคุณ

3.1 การเลือกเป็นมุสลิมของคุณมีผลกระทบต่อการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณกับพ่อแม่ และสมาชิกอื่นๆของครอบครัวเดิมอย่างไรบ้าง

3.2 คุณคาดหวังสิ่งใดบ้าง จากการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมระหว่างคุณกับสมาชิกในครอบครัว

3.3 คุณปฏิบัติตนอย่างไรในโอกาส/ในวาระเฉลิมฉลองเทศกาลตามความเชื่อเดิม

3.4 คุณนำครอบครัวเดิมของคุณเข้าร่วมในการฉลองเทศกาลอิสลามหรือไม่อย่างไร

3.5 คุณมีความยากลำบากหรือความพึงพอใจอย่างไรบ้าง เมื่อไปเยี่ยมครอบครัวเดิมและต้องสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณ

4. สามี/ภรรยาของคุณ

4.1 คุณพบกับสามี/ภรรยาได้อย่างไรและสิ่งใดที่ทำให้คุณรู้จัก ประทับใจเขา

4.2 สามี/ภรรยา ของคุณมีส่วนอย่างไรในการเข้ารับอิสลาม รวมถึงการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณ

4.3 ครอบครัวเดิมของคุณยอมรับสามี/ภรรยา ของคุณหรือไม่อย่างไร (ก่อนสมรสในฐานะเพื่อนของคุณ และในฐานะคู่รัก / สามี/ภรรยา ของคุณ)

5. ครอบครัวของสามี/ภรรยา ของคุณ

5.1 คุณได้รับการยอมรับจากครอบครัวของสามี/ภรรยา ในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิม อย่างไร

5.2 คุณพบประโยชน์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับคุณ ในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมกับครอบครัวของสามี/ภรรยา ของคุณหรือไม่อย่างไร

6. สถานภาพของคุณในฐานะเป็นมุสลิม

6.1 คุณรู้สึกยินดี หรือตระหนักถึงในสถานะของคุณ ในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณหรือไม่อย่างไร

6.2 อะไรคือสิ่งที่คุณรู้สึกว่าคุณปิดกั้น ในสถานะของคุณที่เป็นมุสลิม

7. การสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิม

7.1 เมื่อพูดถึงคำว่า “อัตลักษณ์มุสลิม” จะนึกถึงสิ่งใดมากที่สุด

7.2 ใครเป็นตัวอย่างการเรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมที่ดีที่สุดสำหรับคุณ

7.3 คุณเรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมกับครอบครัว ชุมชน หรือสังคมเดิมอย่างไร

7.4 คุณเรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมกับครอบครัว ชุมชน หรือสังคมมุสลิมอย่างไร

7.5 ครอบครัว ชุมชน มีบทบาทในการเรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณอย่างไร

7.6 คุณรู้สึกอย่างไรกับการที่ครอบครัวและ ชุมชน เข้ามามีบทบาท/หรือไม่มีบทบาทในการเรียนรู้และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณ

7.7 คุณคาดหวัง/ต้องการที่จะให้ครอบครัวและชุมชนมุสลิม เข้ามามีบทบาทในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณหรือไม่ อย่างไร

8. บทบาทการสื่อสารของครอบครัว ชุมชน สังคม ในชีวิตจริง

8.1 จากประสบการณ์ของคุณ คุณคิดว่า ครอบครัว ชุมชน สังคมของคุณ มีบทบาทหรือการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณบ้างหรือไม่ คุณรู้สึกอย่างไร กรุณายกตัวอย่างเหตุการณ์

8.2 คุณมีวิธีการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณให้บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ครอบครัว ชุมชน สังคมของคุณรับรู้อย่างไรบ้าง

8.3 คุณเคยพบเรื่องราวที่ไม่เข้าใจ/ปัญหา ในการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณหรือไม่ อย่างไร

8.4 คุณมีวิธีการในการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมดังกล่าว (8.3) อย่างไร

8.5 ปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกับการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณ

9. คุณต้องการถ่ายทอดทัศนคติและแนวความคิดอื่นๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้และ การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของคุณบ้างหรือไม่ อย่างไร

3.8 แนวทางการสังเกตการสื่อสารอัตลักษณ์มุสลิมของมุอัลลัฟ

3.8.1 พฤติกรรม โดยทั่วไปที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟในขณะสัมภาษณ์ (ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา)

3.8.2 พฤติกรรมการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟในชีวิตประจำวัน เช่นการปฏิบัติศาสนกิจ การปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งที่เป็นมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม รวมถึงการเข้าร่วมในพิธีกรรมต่างๆของมุอัลลัฟ

3.8.3 บทบาทการเรียนรู้และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นมุสลิมของมุอัลลัฟในครอบครัว ชุมชน หรือสังคมที่มุอัลลัฟอาศัยอยู่